

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

1. ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Δεδομένου ότι αρκετοί τομείς της οικονομίας θα αργήσουν πολύ να επανακάμψουν (και ιδιαίτερα ο τουρισμός) καλείται η βιομηχανία να δώσει την απαραίτητη στήριξη στην ανάπτυξη, τόσο όσον αφορά την εσωτερική αγορά όσο και στις εξαγωγές. Η βιομηχανία καθώς συμβάλλει στην παραγωγή εθνικού πλούτου **με συνεισφορά 7,8% στο ΑΕΠ το 2018**, υποστηρίζει την ανάπτυξη και πάρα πολλούς άλλους κλάδους της οικονομίας (γεωργία, κατασκευές, τουρισμός κλπ). Πρόσθετα, η μεταποιητική βιομηχανία εξακολουθεί να απασχολεί κοντά στις **30 χιλιάδες εργαζομένους** ενώ οι εγχώριες εξαγωγές το 2019 ήταν περίπου **900 εκ ευρώ** (εξαιρουμένων των καυσίμων/πετρελαϊκών προϊόντων).

1.1 Μείωση Λειτουργικών Εξόδων

(i) Ηλεκτρική Ενέργεια

Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην οποία βρισκόμαστε, με τις επιχειρήσεις να έχουν αναστείλει πλήρως τις λειτουργίες τους και χωρίς έσοδα, επιβάλλει τη μείωση του τρίτου σημαντικότερου ανελαστικού εξόδου λειτουργίας των βιομηχανιών που είναι η ηλεκτρική ενέργεια.

Θα πρέπει η ΡΑΕΚ να εκτιμήσει ότι εάν δεν επαναλειτουργήσουν οι βιομηχανίες που είναι και οι μεγαλύτεροι πελάτες της ΑΗΚ, και οδηγηθούν σε κλείσιμο ή συρρίκνωση, τότε θα απειλείται και η βιωσιμότητα της ΑΗΚ.

Γι' αυτό θα πρέπει η ΡΑΕΚ, σε αυτές τις πρωτόγνωρες συνθήκες έκτακτης ανάγκης, να:

- δώσει **σημαντικές εκπτώσεις** στο ηλεκτρικό ρεύμα για τις βιομηχανίες/επιχειρήσεις για 8 τουλάχιστον μήνες (Μάιο – Δεκέμβριο 2020). **Αυτή την περίοδο οι πλείστες επιχειρήσεις είναι κλειστές ή υπολειτουργούν** και δεν έχουν ούτε συμβολικό εισόδημα όπως και οι εργαζόμενοι.
- θα πρέπει για τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος από Απρίλιο μέχρι Δεκέμβριο 2020, να δοθούν και **διευκολύνσεις πληρωμής** που να επεκτείνονται και το 2021.

Πέραν των πιο πάνω θα πρέπει να προχωρήσουμε με επίσπευση της έλευσης του φυσικού αερίου (με την υφιστάμενη μέθοδο της ενδιάμεσης λύσης), καθώς θα έχει θετικές επιπτώσεις στο ανθρακικό μας αποτύπωμα (μείωση του κόστους αγοράς δικαιωμάτων ρύπων) αλλά και στη μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας.

(ii) Αναστολή Ενοικίων σε Βιομηχανικές Περιοχές και Ζώνες

Το ιδανικό θα ήταν η μείωση των ενοικίων τόσο στις κυβερνητικές βιομηχανικές περιοχές όσο και σε κρατικά τεμάχια σε βιομηχανικές ζώνες. Στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό, τότε ως ένα ελάχιστο μέτρο έχουμε ήδη προτείνει την αναστολή της καταβολής των ενοικίων για το έτος 2020 για κρατικά βιομηχανικά τεμάχια σε Βιομηχανικές Περιοχές και Ζώνες. Δηλαδή, όλα τα μισθώματα που θα πρέπει να πληρωθούν προς το κράτος, είτε προς το Υπουργείο Εσωτερικών είτε προς το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας από την 1^η Απριλίου 2020 και μετά, να ανασταλούν και να γίνουν οι πληρωμές τους το 2021. Παράλληλα σε αυτή την περίοδο να μην επιβληθούν τόκοι επί των ενοίκων που έχουν ανασταλεί και φυσικά να μην επιβληθούν οποιεσδήποτε αυξήσεις στα ενοίκια.

Ήδη το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας έκανε δεκτό το αίτημα του ΚΕΒΕ για αναστολή των ενοικίων στις Βιομηχανικές Περιοχές και αναμένουμε ότι παρόμοια διευθέτηση θα γίνει και για τις Βιομηχανικές Ζώνες από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Θα πρέπει όμως η πολιτεία να δει πιο ριζοσπαστικά το θέμα και να προβεί σε σχετική μείωση στα κρατικά ενοίκια τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο για το 2020, δηλαδή για όσους μήνες διαρκούν τα περιοριστικά μέτρα και είναι κλειστές ή υπολειτουργούν οι βιομηχανίες.

(iii) Ενοίκια κρατικής γης και χρεώσεις των προνομίων λατομείων.

Παρόμοιες ρυθμίσεις με τις πιο πάνω θα πρέπει να γίνουν με τα ενοίκια κρατικής γης και τις χρεώσεις των προνομίων λατομείων.

(iv) Μείωση στο κόστος Αποχετευτικών Τελών

Τα αποχετευτικά τέλη αποτελούν ένα σημαντικό κόστος για τις Βιομηχανίες. Εισηγούμαστε όπως στις χρεώσεις των αποχετευτικών τελών των υποστατικών να υπάρξει **μείωση κατά 33%** που να αναλογεί στους μήνες που θα είναι κλειστά τα υποστατικά ή θα υπολειτουργούν (Μάρτιο, Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο 2020) .

Παρόμοιες ρυθμίσεις μπορούν να υπάρξουν και για άλλες φορολογίες (δημοτικές, σκύβαλα κλπ).

(v) ΦΠΑ κατά την εισαγωγή πρώτων υλών από Τρίτες Χώρες

Να συνεχιστεί για όσο χρονικό διάστημα το επιτρέπουν οι κανονισμοί της ΕΕ η δυνατότητα μη καταβολής του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στις εισαγωγές πρώτων υλών για τη βιομηχανία, από Τρίτες Χώρες.

(vi) Κόστος λιμανιών

Προτείνουμε όπως **το κράτος αποποιηθεί σημαντικό μέρος των εσόδων** που λαμβάνει από τους διαχειριστές των λιμανιών προκειμένου να συμβάλει στη μείωση του κόστους **εξαγωγής προϊόντων και εισαγωγής** πρώτων υλών, ενισχύοντας για μιά μεταβατική περίοδο την ανταγωνιστικότητα των κυπριακών εξαγωγών ώστε να κερδίσουν νέες αγορές.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να γίνουν διαβουλεύσεις με την εταιρεία Eurogate με σκοπό την

- Αύξηση στις δωρεάν μέρες αποθήκευσης εμπορευματοκιβωτίων.
- Μείωση των αποθηκευτικών τελών.
- Παραχώρηση από την Αρχή Λιμένων Κύπρου, επιπρόσθετου αποθηκευτικού (παραπλήσιου) χώρου τοποθέτησης εμπορευματοκιβωτίων.
- Μείωση στις λιμενικές ταρίφες οριζόντια.
- Αναστολή πληρωμών στις λιμενικές ταρίφες στα χαμηλής αξίας εμπορεύματα προς εξαγωγή.

Το μεταφορικό κόστος είναι αυτό που στις πλείστες των περιπτώσεων είναι αποτρεπτικός παράγοντας για την εξαγωγή (αποτελεί περίπου το 80% της συνολικής χρέωσης της μεταφοράς) αφού αυξάνει σημαντικά το τελικό κόστος των κυπριακών προϊόντων με αποτέλεσμα να βρίσκεται η βιομηχανία εκτός ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου προτείνεται όπως το κράτος επιδοτήσει τις εξαγωγικές προσπάθειες με ένα γενικό ποσοστό που θα καλύψει τουλάχιστον ένα μέρος των πιο πάνω εξόδων και θα καταστήσει ανταγωνιστικότερα τα κυπριακά προϊόντα.

1.2 Αναπτυξιακά Μέτρα

(i) Στήριξη Εξωστρέφειας/Εξαγωγών των Βιομηχανιών

Απαιτείται επιθετική προώθηση των εξαγωγών ώστε να μπορέσουν να αντισταθμιστούν οι απώλειες από την αργή επαναφορά της Κυπριακής οικονομίας σε κανονικούς ρυθμούς. Θεωρούμε ότι το αμέσως επόμενο διάστημα δεν θα υπάρχουν σημαντικές αεροπορικές μετακινήσεις για συμμετοχές σε εμπορικές εκθέσεις γι' αυτό απαιτούνται άλλες προσεγγίσεις.

Εισηγούμαστε την προώθηση σχεδίων άμεσης υλοποίησης, χωρίς ιδιαίτερες διαδικασίες, καθώς είμαστε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης που να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- **Ηλεκτρονική Διαφήμιση σε ξένες αγορές** (να καλύπτει τόσο ηλεκτρονικό όσο και έντυπο υλικό μεταφρασμένο όχι μόνο στα αγγλικά αλλά και στην γλώσσα της χώρας εξαγωγής). Το κόστος να καλύπτει και τη μετάφραση του κόστους συσκευασίας των προϊόντων.
- Κάλυψη εξόδων απασχόλησης προσωπικού για εξαγωγές (πχ export manager).
- Κάλυψη εξόδων για την απασχόληση ξενόγλωσσου προσωπικού που θα βοηθήσει για το Σημείο 1 πιο πάνω.
- Αγορά εξοπλισμού και λογισμικών για πιο αποτελεσματικό ηλεκτρονικό εμπόριο μέσα από ιστοσελίδες, στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Για εταιρείες που **ήδη εξάγουν** και επιθυμούν να ενισχύσουν την παρουσία τους στις υφιστάμενες αγορές στο εξωτερικό, να επανακτήσουν αγορές που έχασαν ή να αναπτυχθούν σε νέες αγορές τότε να γίνεται **μια ποσοστιαία επιδότηση επί των εξαγωγών του 2019** (πχ 3-5% επί των εξαγωγών με οροφή της επιδότησης στις 60.000 ευρώ/έτος). Το σχέδιο να ισχύει για το 2020 και 2021.

Για **εταιρείες που πρώτη φορά** θα ασχοληθούν με εξαγωγές τότε θα καλύπτεται ποσοστό μέχρι και 20% σε σχέση με τα πιο πάνω έξοδα πάνω σε τιμολόγια που θα προσκομιστούν μέχρι το τέλος του κάθε έτους (2020 και 2021) με ανώτατο ποσό τις 30.000 ευρώ/έτος .

Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι επιχειρήσεις για να συμμετάσχουν στις εναπομείνουσες εκθέσεις που έχουν αναβληθεί και πιθανόν να πραγματοποιηθούν μετά το καλοκαίρι καθώς εχόντων των πραγμάτων. Θα πρέπει να είναι πιο ουσιαστική η στήριξη των βιομηχανιών/επιχειρήσεων για να συμμετάσχουν σε αυτές με κίνητρα που να ενισχύουν την ποιοτική συμμετοχή.

(ii) Άμεση επαναπροκήρυξη και γρήγορη εξέταση των Σχεδίων του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος όπως:

- Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ του Μεταποιητικού Τομέα και άλλων στοχευμένων Οικονομικών Δραστηριοτήτων

Το Σχέδιο μπορεί και πρέπει να προκηρυχτεί άμεσα με γρήγορες διαδικασίες αξιολόγησης των προτάσεων που θα κατατεθούν με σκοπό να δοθεί άμεσα ρευστότητα στις επιχειρήσεις που τους επιτρέπουν οι συνθήκες και επιθυμούν να

επενδύσουν σε αναβάθμιση τεχνολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων. Οι πόροι να είναι εθνικοί και να εξασφαλιστούν από εξοικονομήσεις που έχουν ήδη δημιουργηθεί από τη μη υλοποίηση άλλων προγραμμάτων.

Επιπρόσθετα πρέπει να ξεκινήσει ο προγραμματισμός για εξαγγελία και των πιο κάτω Σχεδίων:

- Σχέδιο για την Ψηφιακή Αναβάθμιση 'Digital Transformation' των επιχειρήσεων.
- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2021-27– Τομέας Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων
- Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής και Γυναικείας Επιχειρηματικότητας,
- Σχέδιο για τη δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων.

Τα Σχέδια αυτά αναμένεται ότι θα προκηρυχθούν προς το τέλος του 2021. Η επίσπευση τους θα δώσει τη δυνατότητα στις βιομηχανίες που επιθυμούν να προβούν σε αναβαθμίσεις και επενδύσεις άμεσα αφού το κράτος μπορεί να καλύψει μέχρι και 40% των επιλέξιμων δαπανών.

Επιπρόσθετα, βάσει και τις μέχρι σήμερα εμπειρίας μας το μεγαλύτερο πρόβλημα όλων αυτών των σχεδίων ήταν η τεράστια καθυστέρηση στην εξέταση αυτών των αιτήσεων (έως και 700 ημέρες). Ως εκ τούτου θα μπορούσε να δοθεί προέγκριση στις επιχειρήσεις ώστε να προβούν στην επένδυση μέσω τραπεζικής δανειοδότησης ή άλλως πως και το οφειλόμενο αυτό ποσό να αποκόπτεται σταδιακά μέσα από τις φορολογικές υποχρεώσεις που θα έχει η βιομηχανία προς το κράτος.

(iii) Αερομεταφορές

Επιδότηση εξαγωγέων για την κάλυψη μέρους του αεροπορικού κόστους για τη διακίνηση εμπορευμάτων, τόσο βιομηχανικών, όσο και γεωργικών (πχ ευπαθή προϊόντα και φαρμακευτικά προϊόντα) σε χώρες όπου υπάρχουν προοπτικές εξαγωγών. Η έμφαση είναι για επιβατικά αεροσκάφη από / προς μεγάλες αγορές ή Hubs όπως του Λονδίνου, Dubai κα.